Els palafrugellencs reclamen una biblioteca

1

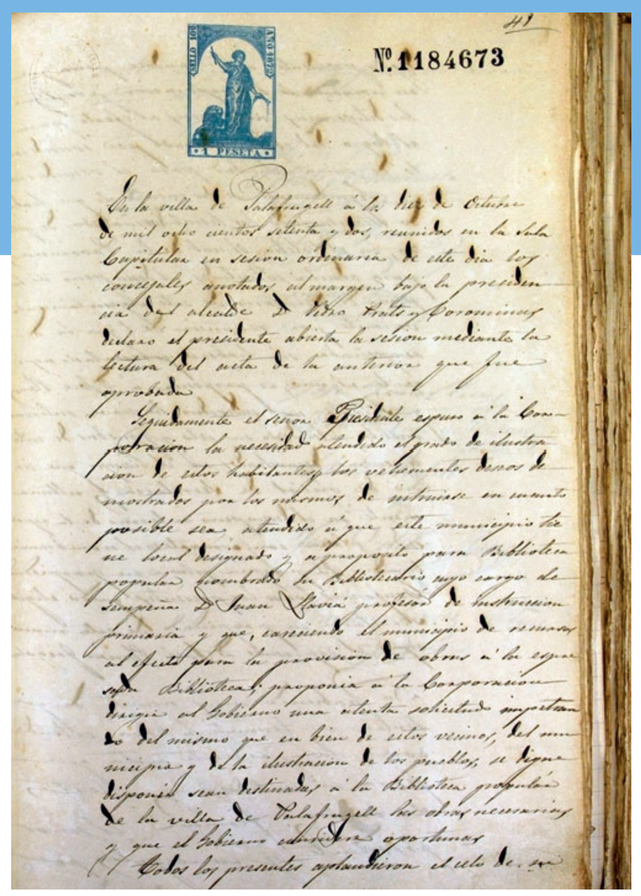
Nº 1184673

En la villa de Palafrugell á 10 de Octubre de mil ocho cientos setenta y dos, reunidos en la sala Capitular en sesion ordinaria de este dia los concejales anotados al margen bajo la presidencia del alcalde D. Pedro Pinto y Coromines declaró el presidente abierta la sesion mediante la lectura del acta de la anterior que fue aprobada.

Seguidamente el señor Presidente expuso á la Corporacion la necesidad atendido el grado de ilustracion de estos habitantes y los vehementes deseos demostrados por los mismos de intruirse en cuanto posible sea atendido á que este municipio tiene local designado y a proposito para Biblioteca popular nombrado su bibliotecario cuyo cargo desempeña D. Juan Llaviá profesor de instruccion primaria y que careciendo el municipio de recursos al efecto para la provision de obras á la esperada Biblioteca; proponia á la Corporacion dirigida al Gobierno una atenta solicitud impetrando el mismo que en bien de estos vecinos, del municipio y de la ilustracion de los pueblos, se digne disponer sean destinadas á la Biblioteca popular de la villa de Palafrugell las obras necesarias y que el Gobierno considere oportunas.

Todos los presentes aplaudieron el celo del dig.

1872

Acord del Ple de l'Ajuntament de Palafrugell
de la sessió del 10 d'octubre de 1872.

Procedència: **Arxiu Municipal de Palafrugell (AMP).** Fons Ajuntament de Palafrugell

La primera notícia que trobem d'una biblioteca pública a Palafrugell apareix a l'acta del 10 d'octubre de 1872 on es reclama una Biblioteca pública i es proposa, fins i tot, el nomenament d'un bibliotecari.

Transcrivim l'acta d'aquella sessió:

Acord del Ple del 10-10-1872:

> *"Seguidamente el señor presidente expuso a la Corporación la necesidad, atendido el grado de ilustración de estos habitantes y los vehementes deseos demostrados por los mismos de intruirse en cuanto posible sea, atendido a que este municipio tiene local designado y a propósito para Biblioteca Popular, nombrado su bibliotecario, cuyo cargo desempeña D. Juan Llaviá, profesor de instrucción primaria y que careciendo el municipio de recursos al efecto para la provisión de obras a la esperada Biblioteca; proponía a la Corporación dirigida al Gobierno una atenta solicitud impetrando el mismo que en bien de estos vecinos, del municipio y de la ilustración de los pueblos, se digne disponer sean destinadas a la Biblioteca popular de la villa de Palafrugell las obras necesarias y que el Gobierno considere oportunas.*
>
> *Todos los presentes aplaudieron el celo del digno presidente autorizándole para que en nombre de la Corporación practique las diligencias necesarias al efecto para el logro del objeto indicado por considerarlo de suma utilidad para el vecindario."*

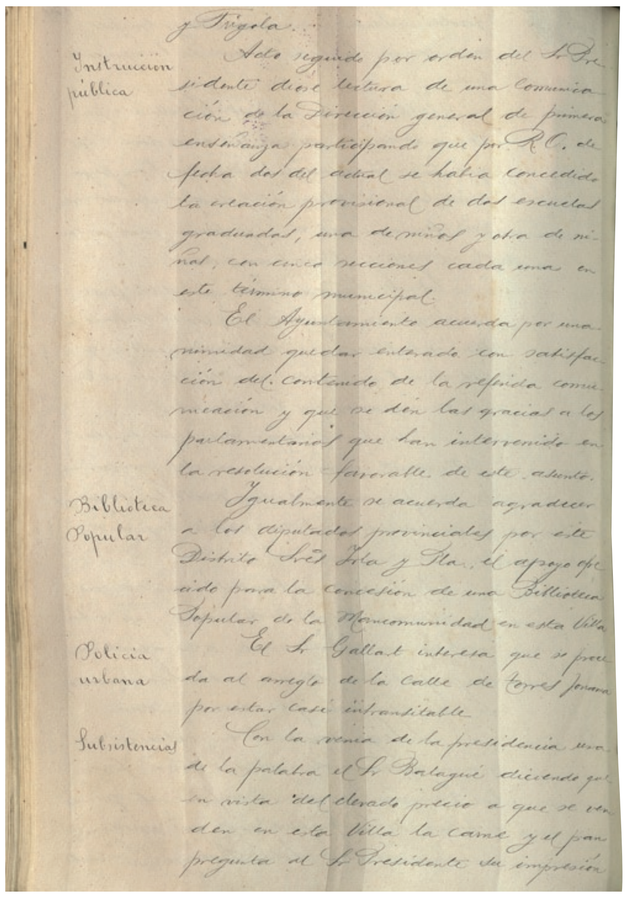
y Trigola.

Instrucción pública

Acto seguido por orden del Sr. Presidente dióse lectura de una comunicación de la Dirección general de primera enseñanza participando que por R.O. de fecha dos del actual se había concedido la creación provisional de dos escuelas graduadas, una de niños y otra de niñas, con cinco secciones cada una en este término municipal.

El Ayuntamiento acuerda por unanimidad quedar enterado con satisfacción del contenido de la réplica comunicación y que se dén las gracias a los parlamentarios que tan intervenido en la resolución favorable de este asunto.

Biblioteca Popular

Igualmente se acuerda agradecer a los diputados provinciales por este Distrito Sres Irla y Pla, el apoyo ofrecido para la concesión de una Biblioteca Popular de la Mancomunidad en esta Villa.

Policía urbana

El Sr. Gallart interesa que se proceda al arreglo de la calle de Torres Jonna por estar casi intransitable.

Subsistencias

Con la venia de la presidencia usa de la palabra el Sr. Balaguí diciendo que en vista del elevado precio a que se venden en esta Villa la carne y el pan pregunta al Sr. Presidente su impresión

1923

Acord del Ple de l'Ajuntament de Palafrugell
de la sessió del 16 de febrer de 1923.

Procedència: **AMP.** Fons Ajuntament de Palafrugell

L'any 1923, a la lluita popular pel reclam d'una Biblioteca, s'hi afegeixen noms de personatges il·lustres com els de Josep Irla i Bosch (polític, industrial surer i futur president de la Generalitat de Catalunya el 1940) i Josep Pla i Casadevall (escriptor i periodista).

A l'acord del Ple del 9 de febrer de 1923 se'ls agraeix públicament el seu suport a la iniciativa.

> *"Igualmente se acuerda agradecer a los diputados provinciales por este Distrito Sres Irla y Pla, el apoyo ofrecido para la concesión de una Biblioteca Popular de la Mancomunidad en esta Villa."*

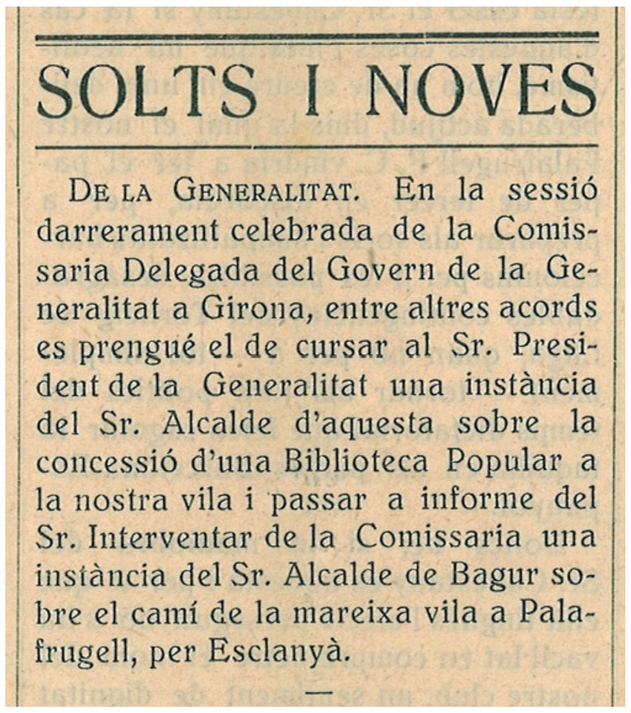
SOLTS I NOVES

De la Generalitat. En la sessió darrerament celebrada de la Comissaria Delegada del Govern de la Generalitat a Girona, entre altres acords es prengué el de cursar al Sr. President de la Generalitat una instància del Sr. Alcalde d'aquesta sobre la concessió d'una Biblioteca Popular a la nostra vila i passar a informe del Sr. Interventar de la Comissaria una instància del Sr. Alcalde de Bagur sobre el camí de la mareixa vila a Palafrugell, per Esclanyà.

—

1931

Pàgina 2 del setmanari Baix-Empordà núm. 1149 (any XXIII)
del 21 de novembre de 1931, editat a Palafrugell.

Procedència: **AMP**

Així mateix, ja a l'any 1931 (21 de novembre), la premsa local es fa ressò de la instància de l'alcalde de Palafrugell (Josep Sagrera Corominas) al senyor President de la Generalitat (Francesc Macià) per a la concessió d'una Biblioteca Popular a la nostra vil·la.

1915

Naixement d'un sistema bibliotecari
català de la mà de la Mancomunitat.

1918

Es gradua la primera promoció de bibliotecàries
i s'inauguren les primeres quatre biblioteques populars,
una a cada província.

Biblioteca del Centre Fraternal

2

A última hora de la mañana ha venido una lectora pidiendo si teniamos algo sobre la Costa Brava. Con mucha tristeza he tenido que decirle que no. Que Palafrugell el centro de la Costa Brava no tenga nada es horroroso. He dicho que fuera a la Biblioteca del "Fraternal".

Dietari de la Biblioteca amb data de 23 de setembre de 1944.

Procedència: **AMP.** Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

La bibliotecària deixa constància que, tot i ja estar en funcionament la Biblioteca Popular, encara han de recórrer a utilitzar el fons disponible a la Biblioteca del Centre Fraternal.

Tot i aquestes primeres demandes de l'any 1872, Palafrugell hagué d'esperar fins el 1898 per a poder gaudir de la seva primera biblioteca. Aquesta, però, no fou una biblioteca popular, sinó la del Centre Fraternal destinada als socis de l'entitat. Fou la més important quant a volum bibliogràfic de la comarca al llarg del primer terç del s. XX.

Postal amb els edificis del Centre Fraternal i Centre Mercantil de Palafrugell.

Procedència: **Foto Edición Salvador Bonet. AMP.** Fons Ramir Medir Jofra

Procedència: **Susana Ruiz**

"El Fraternal té una bona mostra de biblioteca de finals del s. XIX i primer terç del s. XX, preocupada per l'entreteniment, però també per millorar l'educació de les classes populars i estar al corrent dels avenços més determinants de l'època que va viure". Fenoll Clarabuch, Carme dins (Cervià España, Y. *El Fraternal 125 anys: (1887-2012)*. Palafrugell: Centre Fraternal Societat Cultural i Recreativa, 2012)

Procedència: **David Figarola**

Procedència: **David Figarola**

1923

Desapareix la Mancomunitat i es separen les quatre províncies, fraccionant-se l'administració unitària de les biblioteques.
La política cultural del país pateix canvis essencials. La repressió contra la cultura catalana, per exemple, obliga a escriure en castellà tots els documents públics.

Les polítiques públiques en matèria de biblioteques al nostre país es remunten a l'època de la Mancomunitat.
Ens separa un segle de l'època en què Prat de la Riba i Eugeni d'Ors van fer possible la primera xarxa de biblioteques professionalitzada del nostre país.
Però molt abans de la iniciativa institucional per part de la Mancomunitat, a Palafrugell ja naixia una biblioteca amb caràcter popular: la biblioteca del Centre Fraternal.

Mecenatge, per fi! Les 6000 ptes. de l'Avellí

Joan Miquel Avellí.

Procedència: AMP. Col·lecció Mercè Sagrera Miquel.

L'any 1930, aprofitant que l'Escola Menor d'Arts i Indústries (1913) s'havia quedat petita, l'alcalde de la Vila Joan Miquel i Avellí demana a la Diputació de Girona dues subvencions. La idea era instal·lar l'Escola a un immoble que es volia arrendar durant vint anys a Plaça Nova, ubicant als pisos superiors l'esmentada Escola i una biblioteca pública a la planta baixa.

La Diputació demana que l'edifici on es vol ubicar la biblioteca sigui de titularitat municipal i no d'arrendament.

Aquest fet desencadena que el propi alcalde, Joan Miquel i Avellí, el desembre de 1930, faci la donació de 6000 ptes. al municipi per la compra d'unes finques situades al xanfrà dels carrers Tarongeta i Garriga. La condició era que aquests terrenys allotgessin la nova Escola d'Arts, Indústries i Idiomes, la Biblioteca Pública i una Casa de Cultura.

MUSEU-ARXIV

BAIX-EMPORDÀ

Any XXIII — Palafrugell, 10 de Gener de 1931 — Núm. 1105

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Palafrugell, trimestre . . . . . 2'— Ptes.
Fora, trimestre . . . . . 2'50 «
Estranger, un any . . . . . 14'— «
Per a anuncis demani's la tarifa.

REDACCIO I ADMINISTRACIO
PLAÇA NOVA, NÚM. 11
IMPREMTA: CAVALLERS, 12

La correspondència a la Redacció.
Dels articles firmats en són responsables llurs autors
No es retornen els originals.

L'ANY DE LA CULTURA

Per l'estracte que en una de les edicions anteriors publicàrem, dels acords presos en la darrera sessió del Ple Municipal, els nostres llegidors es pogueren assabentar de que l'Ajuntament havia acceptat l'oferiment fet per D. Joan Miquel Avellí, de 6.000 pessetes, condicionant aquest donatiu al fet de que aquesta quantitat es destini a l'adquisició de la finca que fa cantonada en els carrers de la Tarongeta i Garriga per a construir en la mateixa l'edifici que cal per a Escoles d'Arts i Oficis i Idiomes i instal·lar-hi la Biblioteca Popular que ha concedit a Palafrugell la Diputació.

Segons les nostres notícies, avui, dissabte, al migdia, ha estat firmada la corresponent escriptura de compra, havent uns dies abans el Sr. Miquel fet efectiu el donatiu de referència.

Tot això és ben important ja que ell ve a significar el decidit propòsit de l'Ajuntament d'anar de dret i dins l'any en què acabem d'entrar a la realització dels seus projectes culturals que han anat madurant-se en l'any que acaba de finir. Si res de nou en sentit de destorb es presenta, hom pot dir, així, que serà un fet dins l'any 1931, el dotar a Palafrugell d'un instrument cultural que la importància de la vila requeria temps ha i davant ell, és cosa precisa que tots els palafrugellencs que sentin amor a la nostra vila puguin capir tot l'abast de l'obra que es va a emprendre.

D'ella, ja hem vingut ocupant-nos'en en les nostres columnes i hem de continuar fent-ho no deixant al marge cap detall, ja que entenem que el decidit apoi a tota obra de cultura és un dels postulats bàsics de l'existència periodística.

No ens cal pas remarcar el fet del donatiu, ja que tot comentari nostre sobre el mateix no escau pas massa a Baix-Empordà fer-lo, conegudes les nostres relacions amb el generós donant. Es un fet que es comenta per ell tot sol i de cara al mateix sols podem afegir que ell ajuda a fer possible el compliment de l'acord concessori de la Diputació que condicionava la subvenció acordada al lògic fet de que les millores que amb ella es fessin, havien d'ésser en edifici de neta propietat de l'Ajuntament. Les dificultats amb què això topà són de tothom conegudes i no és ara el moment de retreure-les, solucionat l'afer i de manera ben satisfactòria amb el donatiu del Sr. Miquel.

Subratllem l'escaiença del lloc. Es tracta de la vella casa dita de Cân Marqués de la Roca, avui quasibé enrunada i que enlletgia considerablement un carrer tan cèntric com és el de la Tarongeta. El bastir en el lloc d'aquelles runes un edifici nou de trinca, sense luxes ni pretencions, però el suficient apte per a ésser el fogar de la cultura palafrugellenca, entre altres coses resolt un problema d'urbanització i ajuda a embellir la nostra vila.

Són ja fets els plànols de l'edifici que s'intenta bastir en el citat lloc i tenim notícia de que ells seran exposats al públic en un lloc cèntric a l'objecte de que tothom pugui fer-se ple càrrec de la sobrietat i gust exquisit del futur edifici.

Pel demés, hi ha espai amplíssim, el que permet complir la totalitat del pla traçat, sense estretors ni raquitismes, en un lloc perfectament assoleiat i ric de llum. Uns cinquanta metres el separen de la casa Municipal i això significa haver trobat un lloc cèntric, cosa que, si per les Escoles no representa cap requisit essencial ho és, en canvi, per a facilitar l'assistència a la Biblioteca i fer que ella es vegi sempre concorreguda. I essent un lloc cèntric, té la ventatja d'ésser allunyat del bullici de les grans vies, amb el que queda eliminat l'inconvenient que un lloc com Plaça Nova, posem com a exemple, ofereix i el lloc té el recolliment silenciós, la serena calma que tant convida a la lectura i a l'estudi.

Cal remarcar, finalment, com tot això serà possible sense sensibilitzar les possibilitats econòmiques de l'Ajuntament de Palafrugell. En primer lloc, com ja hem dit abans, no es tracta pas d'aixecar edificis sumptuosíssims, sinó el local apte on hi hagi tot el necessari i res superflu. En segon lloc, cedit a l'Ajuntament el preu del solar i subvencionant la Diputació — subvenció que es gestiona sigui més crescuda — una part de les obres, el sacrifici econòmic de l'Ajuntament de Palafrugell és evidentment desproporcionadíssim a la importància dels beneficis que s'obtenen. I encara cal observar que fent-se en un plaç d'anys el pagament del que en això l'Ajuntament esmerci, la despesa significarà una quantitat ben insignificant dins la totalitat del pressupost i podrà fer-se sense modificar la situació tributària, cosa aquesta que per alguns és la més important.

A mesura que sigui oportú, anirem donant compte de tots els detalls de tan important projecte i ara, com a primer vot per l'Any Nou, formulem el de que no hi hagi cap entrebanc que destorbi la realització anhelada i tan de bo l'any 1931 pugui ésser l'any napoleònic de la cultura palafrugellenca,

Portada del setmanari Baix-Empordà núm. 1105 (any XXIII) del 10 de gener de 1931, editat a Palafrugell.

Procedència: AMP

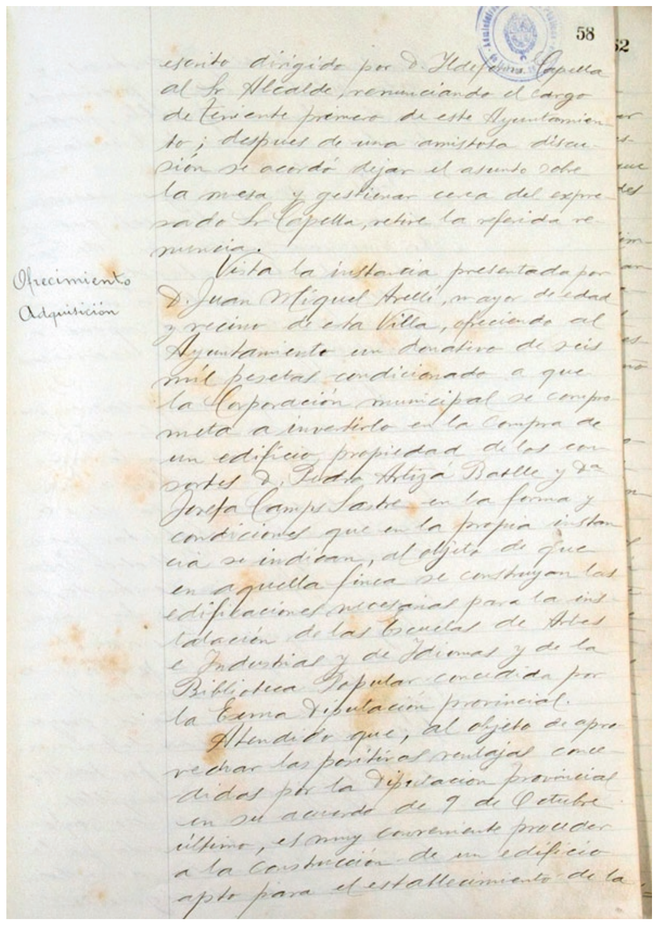

58

Ofrecimiento
Adquisición

Acord del Ple de l'Ajuntament de Palafrugell de la sessió del 26 d'octubre de 1930.

Procedència: AMP. Fons Ajuntament de Palafrugell

"Vista la instancia presentada por D. Juan Miquel Avellí, mayor de edad y vecino de esta Villa, ofreciendo al Ayuntamiento un donativo de seis mil pesetas condicionado a que la Corporación municipal se comprometa a invertirlo en la compra de un edificio propiedad de los consortes D. Pedro Artiza Batlle y Doña Josefa Camps Sastre en la forma y condiciones que en la propia instancia se indican, al objeto de que en aquella finca se construyan las edificaciones necesarias para la instalación de las Escuelas de Artes e Industrias y de Idiomas y de la Biblioteca Popular concedida por la Exma. Diputación provincial."

1900

Joan Miquel Avellí, amb 25 anys, funda la societat "Miquel i Vincke" amb el seu soci, Enric Vincke.
Fou un dels grans impulsors de la industrialització del suro a la Vila el 1930, després de vàries fusions, crea Manufacturas del Corcho Armstrong S.A., "Can Mario".
Alcalde de la Vila entre 1930 i 1931.

1931

La proclamació de la República (14 d'abril) i l'adveniment de la Generalitat de Catalunya suposen la unió de les quatre províncies, i en conseqüència, la reunificació de les biblioteques en una sola xarxa, sota la direcció de **Jordi Rubió i Balaguer.**

La primera pedra

Col·locació de la primera pedra de l'edifici de l'escola d'Arts i Indústries, escola d'Idiomes i Biblioteca Popular, el 14 d'abril de 1933.*

Procedència: AMP. Col·lecció Maria Salvador Calzada. *Darrere la politja, el paleta Domingo Calzada Gispert

El 27 d'octubre de 1931 el batlle Josep Sagrera i Corominas escriu a Josep Irla i Bosch, comissari delegat de la Generalitat a Girona en aquells moments, per tal que la Generalitat concedeixi a Palafrugell una de les dues biblioteques que té previst crear. Irla aconsella a Sagrera que ho demani oficialment al President Macià. Aquest, finalment, concedeix a la Vila la biblioteca tantes vegades reivindicada.

Col·locació de la primera pedra de l'edifici de l'escola d'Arts i Indústries, escola d'Idiomes i Biblioteca Popular, el 14 d'abril de 1933.

Procedència: AMP

La col·locació de la primera pedra (1933) de la futura Escola d'Arts, Indústries i Idiomes, Biblioteca Pública i Casa de Cultura, esdevingué un dels actes commemoratius del segon aniversari de la proclamació de la segona República. L'acte públic va ser presidit per Casanovas, Conseller de la Generalitat.

BAIX-EMPORDÀ

Any XXVII — Palafrugell 20 de Juliol del 1935 — Núm. 1334

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Palafrugell, trimestre . . . . . 2'50 Ptes.
Fora, trimestre . . . . . 3 — »
Estranger, un any . . . . . 16 — »
Per a anuncis demanis la tarifa.

ADMINISTRACIÓ
CAVALLERS, NÚM. 12

La correspondència a la Redacció
Dels articles firmats en són responsables llurs autors
No es retornen els originals.

Ha estat concedida la Biblioteca Popular a Palafrugell

Segons ens acaba d'assabentar el nostre il·lustre amic, el Diputat a Corts per aquesta Circumscripció i President del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya, per acord d'aquest Consell ha estat concedida a la nostra vila la Biblioteca Popular cosa que, des d'abans del nou Règim, venia essent una aspiració constant de la nostra població.

Com recordaran els nostres lectors tots, a l'entorn d'aquesta qüestió, els nostres esquerrans, en el temps del seu predomini, llençaren a l'aire tots els coèts llampants de la demagogia. En la darrera propaganda electoral que realitzaren, fa poc mes o menys un any i mig, una de les seves armes de combat fou aquesta Biblioteca Popular, que ells s'abribuïen, des del començament fins al final, passant per alt dues coses tan essencials com sòn:

Primer: Que la iniciativa de la Biblioteca havia partit de l'Ajuntament antimarxista del temps, mai prou enyorat, del Govern Bereuguer i que presidia aquell il·lustre patrici que es digué D. Joan Miquel i Avelli; que fou aquest senyor qui cedí, del seu peculi particular, els cabals necessaris — sis mil pessetes — per a la compra de l'edifici, en el solar del qual la Biblioteca havia d'aixecar-se; i,

Segon: Que la Generalitat, ni ara fa un any i mig, ni tan sols el sis d'Octubre darrer, tenia encara concedida la Biblioteca Popular a Palafrugell; que aquesta concessió, malgrat que els nostres esquerrans tenien en la Generalitat, al menys en altres qüestions, carta blanca, era una cosa tan vaga i difusa que es perdia de vista.

Ara, els esforços dels nostres amics, incessantment sostinguts d'ençà que la força de les circumstàncies, aliada a un profund amor a Palafrugell, els ha portat a ocupar els càrrecs de responsabilitat, s'han vist coronats per l'èxit.

Palafrugell reb la Biblioteca Popular, la significació de la qual, en pro de la culturització del poble, està a la vista de tothom. Els nostres amics de l'Ajuntament han vist apoiades les seves gestions per l'il·lustre Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya Sr. Duran i Ventosa; pel nostre gran amic, palafrugellenc de cor, ciutadà honorari de la nostra vila, senyor Joan Estelrich i pel no menys il·lustre i estimat amic el Conseller d'Obres Públiques de la Generalitat Sr. Joan Vallès i Pujals.

Vagi als senyors Duran, Estelrich i Vallès el testimoni de la gratitud de tots els palafrugellencs.

No és, però, a ells únicament a qui hem de recordar, en l'alegria de la bona nova. Esmentem, en primer lloc, per ordre cronològic i per ordre de mereixements, entre els que han fet possible la Biblioteca Popular, el nom, mai prou lloat i respectat, de D. Joan Miquel i Avelli, en el dolor sempre viu que la seva mort a tots ens ocasionà. No oblidèssim que fou sota la seva Presidència que un Ajuntament palafrugellenc inicià els primers treballs i féu les primeres gestions perquè aquesta Biblioteca fos un fet. No oblidèssim tampoc, que els terrenys sobre els quals aquesta Biblioteca és bastida, foren cedits per D. Joan Miquel, a la vila de Palafrugell, condicionats expressament a aquella destinació. Entre els molts benifets que Palafrugell deu a D. Joan Miquel i que fan per a tots el seu nom inoblidable, la Biblioteca vinguda avui ve a ésser la contribució pòstuma que ha fet l'il·lustre patrici a la vila que li deu tant i tant.

Fórem injustos si oblidéssim també, que l'Ajuntament esquerrà que presidí el Sr. Sagrera Corominas sapigué seguir, en aquest punt, les senyalades petxades i aprofitant la favorable liquidació de l'antiga Caixa d'Estalvis, pogué enlairar l'edifici en el qual la Biblioteca avui serà una realitat. La passió no ens ha de cegar, com cegava a ells, fins a fer-nos negar aquest fet.

No hem d'oblidar tampoc, les gestions constants que ha vingut fent l'actual Ajuntament que el nostre amic Sr. Josep Girbau presideix, perquè la Biblioteca fos un fet. Podem dir que, del sis d'octubre ençà, no s'ha deixat ni un moment de gestionar, de remoure, d'interessar a la gent, fins a la realitat d'avui. Els Srs. Duran i Ventosa, Estelrich i Vallès i Pujals han sapigut fer plasmar, en una realitat, el que fins avui es debatia en un món de somnis.

Vagi a tots, com a palafrugellencs i res més que palafrugellencs i amants de la cultura, la nostra gratitud. I, sobretot, a l'amic Estelrich que sempre ha estat al peu del canó perquè Palafrugell tingués la Biblioteca que venia sol·licitant.

Palafrugell, des del dia en què s'obriu les portes de la nova Biblioteca i els llibres d'ella sigui a l'abast de tots, pot dir que inaugura una nova època: la de l'espandiment cultural, que obre uns camins il·limitats de progrés i allunya tota fórmula de violència. Tant de bó una Biblioteca Popular prengui aquí la plenitud del seu sentit i faci la cultura a l'abast de tots, el miracle d'oferir a tothom aquella pau espiritual per la qual fa nou mesos venim incessantment propugnant!

Portada del setmanari Baix-Empordà núm. 1334 (any XXVII) del 20 de juliol de 1935, editat a Palafrugell.

Procedència: AMP

1931-1936

L'afany de dur la cultura a tots els racons impregna la política del moment.
Hi ha una gran activitat bibliotecària, es creen 8 noves biblioteques.
Aquestes són estudiades amb admiració per especialistes estrangers.

El projecte d'Emili Blanch

5

BAIX-EMPORDÀ

Any XXII — Palafrugell, 22 de Novembre de 1930 — Núm. 1098

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

REDACCIÓ - ADMINISTRACIÓ
PLAÇA NOVA, NÚM. 11
IMPRENTA: CAVALLERS, 12

La correspondència a la Redacció.
Dels articles firmats en són responsables llurs autors.
No es retornen els originals.

SEGONA: *Concretament, quin és el seu parer respecte als afers de reforma en sentit d'ampliació de l'Escola d'Arts i Oficis i creació d'una Biblioteca Popular, tot amb l'apoi de la Diputació, d'acord amb el que vàrem esplicar en la nostra edició de 1.er del corrent?*

Meritòria tasca la que s'orienta en començar pels fonaments l'obra del millorament de la cultura a casa nostra: l'actuació a l'escola primària, un encert positiu que fructificarà en un demà més pròxim que no diríem. La primèra pregunta del qüestionari queda contestada així, tot simplement.

Ampliació de l'Escola d'Arts i Oficis i creació d'una Biblioteca Popular, dos projectes de l'Ajuntament que aplegats en un sol, són avui la seva preocupació màxima: el primer ha esdevingut d'imperiosa necessitat que arribi a convertir-se en realitat car raons d'ordre pràctic ho imposen. Si el local on és instal·lada l'escola d'orientació professional que fa anar els nostres artesans amb la cara alta arreu del món, resulta insuficient, és imprescindible que el traslladem a un altre que respongui a les seves necessitats. Deixar de fer-ho fóra negligència ol més havent-hi 15000 pessetes de la Diputació.

Si l'ampliació de l'Escola ha esdevingut una necessitat, la creació de la Biblioteca, ho ha estat sempre. El vi-vixaim ambel dels nostres avis, avui és encara insatisfet i la mancança d'un lloc de vulgarització dels coneixements elementals que hom deu posseir per a no quedar rerassagat professional, política i socialment parlant, en la cursa folla de la humanitat vers el constant progrés, és per als palafrugellencs un lastre llord com plom.

Per això el jutjici del Palafrugell F. C., respecte de la segona pregunta de l'enquesta és de franca aprovació a totes les gestions que l'Ajuntament ve fent per a realització d'aquests dos projectes paral·lels, cosa que creiem fermament constituirà el pas més important que de la seva remota fundació encà hauria avançat la nostra estimada noblació.

Portada del setmanari Baix-Empordà núm. 1098 (any XXII) del 22 de novembre de 1930, editat a Palafrugell.
Procedència: AMP

Per la construcció de la futura biblioteca popular es van presentar dos projectes: Emili Blanch i Joaquim Maggiani. Finalment es van decantar pel projecte de l'arquitecte municipal Emili Blanch i Roig membre de la tendència racionalista.

L'edifici projectat per Emili Blanch fou el més gran construït llavors a la vila. Seguint un estil sobri i diàfan va ser pensat expressament per a les funcions que havia d'allotjar i amb la possibilitat de pujar-hi un pis més quan convingués.

L'edifici fou pensat com un tot, capaç de mantenir els diversos àmbits autònoms i complementaris entre si alhora.

Emili Blanch en una imatge dels anys 30.
Procedència: Arxiu històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Dem. de Barcelona

Emili Blanch davant el Mas Blanc de la Pera, el 1995
Procedència: Ajuntament de Giron CRDI, Anna M. Carreras

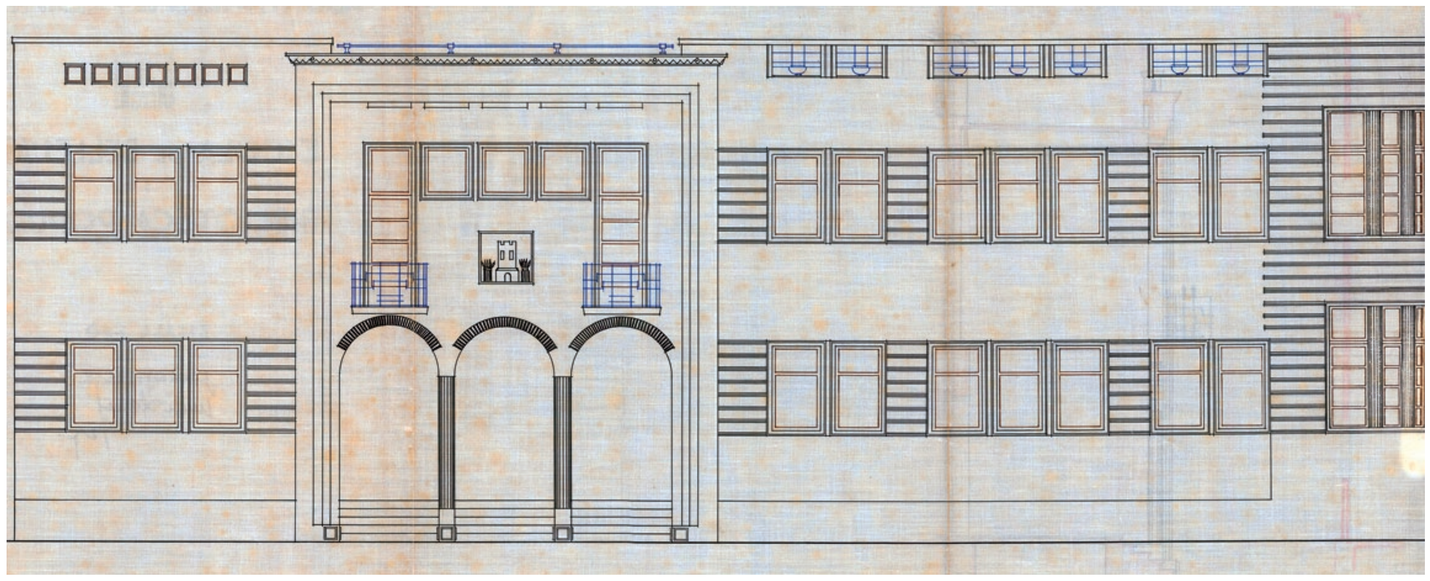

Plànol del projecte d'obres: "Escola de Belles Arts i Biblioteca Popular" de l'arquitecte Emili Blanc i Roig.
Procedència: AMP. Fons Ajuntament de Palafrugell

Plànol del projecte d'obres: "Biblioteca Popular Provincial, Escola d'Arts i Indústries i Escola Municipal d'Idiomes" arquitecte Joaquim Maggiani.
Procedència: AMP. Fons Ajuntament de Palafrugell

1931-1936

Les biblioteques organitzen activitats per a infants i adults per mirar d'arribar a tota mena d'usuaris.
La Central Tècnica manté contactes amb les associacions bibliotecàries més significatives de l'estranger i estudia la manera d'organitzar més endavant biblioteques per a cecs i d'hospitals a Catalunya.

La posada en marxa de la biblioteca

6

El 23 de novembre de 1937 s'inicien les tasques internes de la Biblioteca Popular. Les dues primeres bibliotecàries acabades de sortir de l'Escola de Bibliotecàries i designades pel Servei de Biblioteques de la Generalitat, Antònia Matosas i Carme Portella, arriben a Palafrugell, amb la missió de posar en marxa la biblioteca.

"Acompanyades del Secretari de l'Ajuntament hem fet aquest matí, la meva companya i jo, la visita primera a la nostra Biblioteca. Hem quedat enlluernades de sol i de color verd. Contra el sol no tenim pas res a dir i contra el verd de les finestres i les portes diriem bastant si ens atrevíssim. Ja hem dit alguna cosa, però no pas tot el que se'ns ha acudit. Decidim acceptar resignadament això i tot allò altre que no ens agrada, com és les taules per massa llargues i les cadires per incòmodes."

"...ensenyat tot de fustes que encara no tenen forma de res, però que, segons ells, es convertiran en taula en un futur molt pròxim. Com costa enllestir les coses!"

"Hem rebut de Girona la roba per a les cortines.
—
Ja han arribat els llums!
—
Ja tenim els llums penjats. L'aspecte de la Biblioteca millora dia a dia."

Dietari de les bibliotecàries, novembre de 1937 i gener de 1938.
Procedència: **AMP**. Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

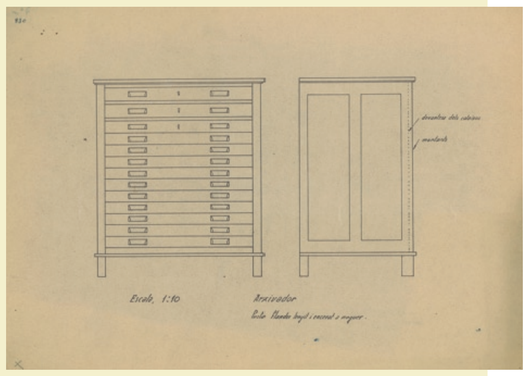

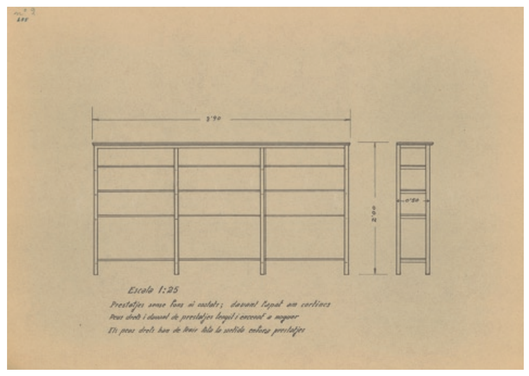

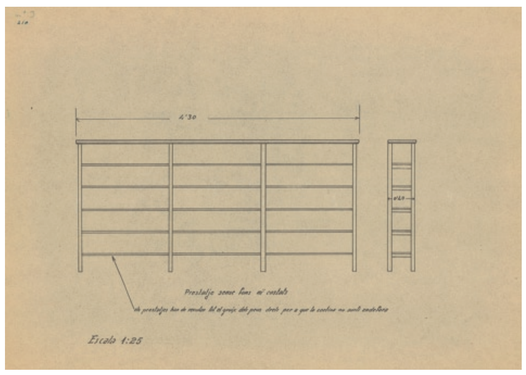

Plànol d'arxivador de fusta i plànols dels prestatges (mobiliari de la Biblioteca Popular) inclosos al projecte d'obres de l'Escola d'Arts i Indústries, Biblioteca Popular i Escola Municipal d'Idiomes.
Procedència: **AMP**. Fons Ajuntament de Palafrugell

La biblioteca buida.
Procedència: **AMP**. Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

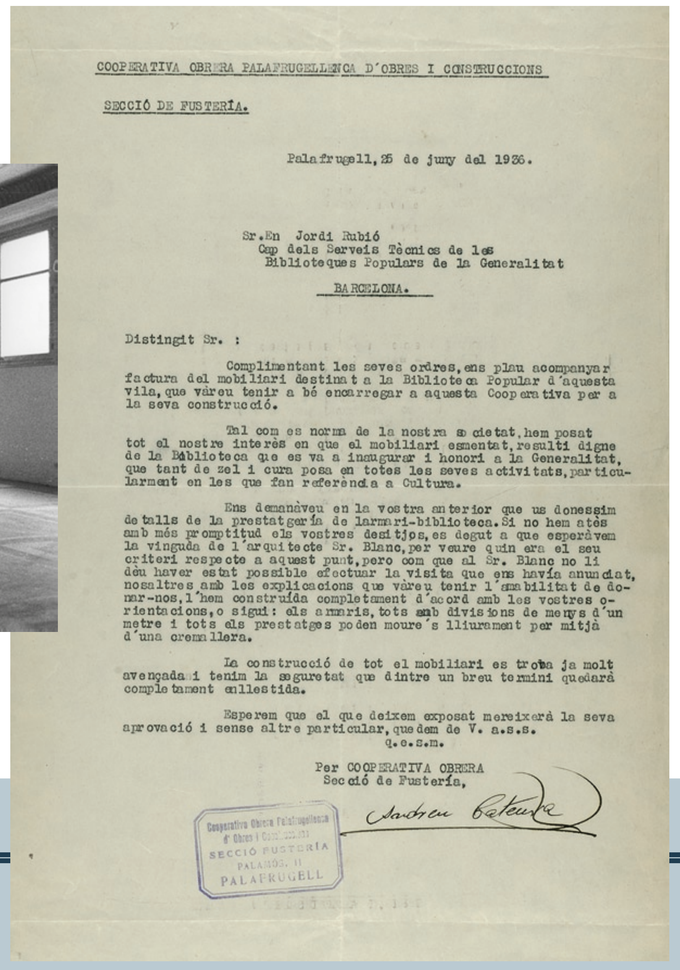

COOPERATIVA OBRERA PALAFRUGELLENCA D'OBRES I CONSTRUCCIONS

SECCIÓ DE FUSTERÍA.

Palafrugell, 25 de juny del 1936.

Sr. En Jordi Rubió
Cap dels Serveis Tècnics de les
Biblioteques Populars de la Generalitat

BARCELONA.

Distingit Sr. :

Complimentant les seves ordres, ens plau acompanyar factura del mobiliari destinat a la Biblioteca Popular d'aquesta vila, que vàreu tenir a bé encarregar a aquesta Cooperativa per a la seva construcció.

Tal com es norma de la nostra societat, hem posat tot el nostre interès en que el mobiliari esmentat, resulti digne de la Biblioteca que es va a inaugurar i honori a la Generalitat, que tant de zel i cura posa en totes les seves activitats, particularment en les que fan referència a Cultura.

Ens demanàveu en la vostra anterior que us donessim detalls de la prestatgeria de larmari-biblioteca. Si no hem atès amb més promptitud els vostres desitjos, es degut a que esperàvem la vinguda de l'arquitecte Sr. Blanc, per veure quin era el seu criteri respecte a aquest punt, pero com que al Sr. Blanc no li den haver estat possible efectuar la visita que ens havia anunciat, nosaltres amb les explicacions que vàreu tenir l'amabilitat de donar-nos, l'hem construïda completament d'acord amb les vostres orientacions, o sigui: els armaris, tots amb divisions de menys d'un metre i tots els prestatges poden moure's lliurement per mitjà d'una cremallera.

La construcció de tot el mobiliari es troba ja molt avançada i tenim la seguretat que dintre un breu termini quedarà completament enllestida.

Esperem que el que deixem exposat mereixerà la seva aprovació i sense altre particular, quedem de V. a.s.s.
q.e.s.m.

Per COOPERATIVA OBRERA
Secció de Fusteria,

Cooperativa Obrera Palafrugellenca d'Obres i Construccions
SECCIÓ FUSTERIA
PALAMÓS, 11
PALAFRUGELL

Andreu Batlevia

Carta de la Cooperativa Obrera Palafrugellenca-Secció de fusteria-dirigida a Jordi Rubió i Balaguer, director de la xarxa de Biblioteques Populars de Catalunya, de la Central Tècnica, de la Biblioteca de Catalunya i de l'Escola de Bibliotecàries.
Procedència: Biblioteca de Catalunya. Fons Arxiu Administratiu de la Biblioteca de Catalunya.

1936 - 1939

La guerra civil (1936-1939) no atura l'activitat bibliotecària, la condiciona.
Les biblioteques continuen funcionant malgrat la manca de subministraments.
L'any 1937 s'encarrega el projecte per a bastir un servei de biblioteques per als fronts de combat.

Per fi... la inauguració

7

El 24 de juliol de 1938 s'inaugura la tan desitjada biblioteca, tal i com es recull al dietari de les bibliotecàries.

"L'Alcalde em fa saber que pel Conseller de Cultura ha estat fixada la data del 24 del corrent per a la inauguració de la Biblioteca. La notícia em sorprèn i m'afanyo a telefonar al Sr. Rubió."

Dietari de les bibliotecàries, 21 de juliol de 1938.
Procedència: **AMP**. Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

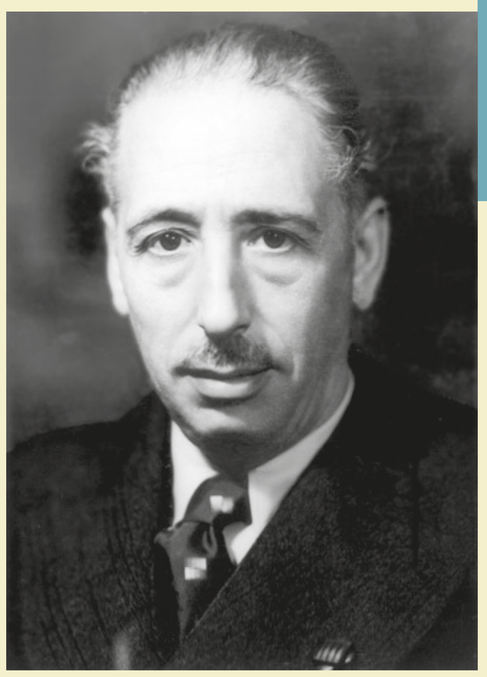

President Lluís Companys
Procedència: **Arxiu Nacional de Catalunya**. Fons Arxiu Montserrat Tarradellas.

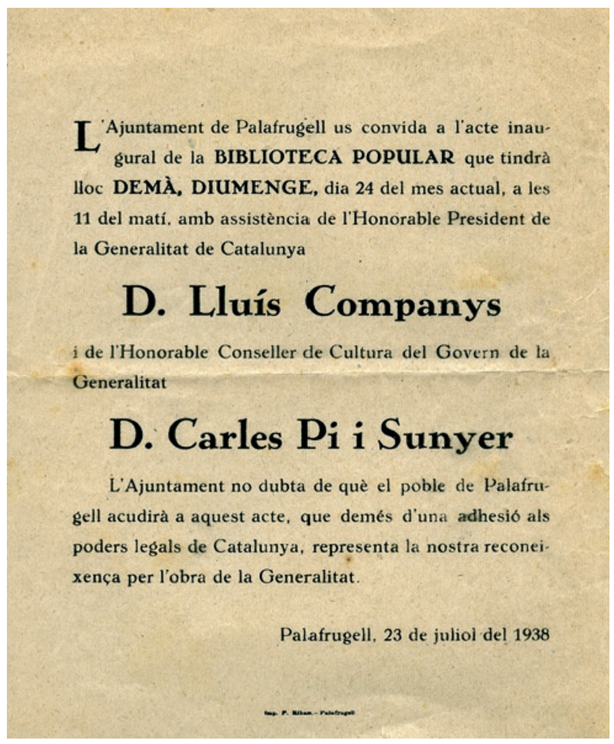

L'Ajuntament de Palafrugell us convida a l'acte inaugural de la **BIBLIOTECA POPULAR** que tindrà lloc **DEMÀ, DIUMENGE,** dia 24 del mes actual, a les 11 del matí, amb assistència de l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya

D. Lluís Companys

i de l'Honorable Conseller de Cultura del Govern de la Generalitat

D. Carles Pi i Sunyer

L'Ajuntament no dubta de què el poble de Palafrugell acudirà a aquest acte, que demés d'una adhesió als poders legals de Catalunya, representa la nostra reconeixença per l'obra de la Generalitat.

Palafrugell, 23 de juliol del 1938

Invitació de la inauguració.
Procedència: **AMP**

Companys inaugura en Gerona las obras del grupo escolar Prat de la Riba

Gerona, 25.—Se ha celebrado el acto de la colocación de la primera piedra del que ha de ser grupo escolar Prat de la Riba.

Estuvieron presentes en la ceremonia el presidente de la Generalidad y el consejero de Cultura. Se pronunciaron varios discursos, elogiando y ensalzando la figura del catalanista Prat de la Riba.

El Sr. Companys pronunció unas sentidas y emocionantes palabras, que fueron acogidas con aplausos.

Terminó diciendo que hacemos la guerra para defender la paz y para salvar el alma de nuestro pueblo.

Luego el Sr. Companys, como el resto de las personalidades, se trasladaron a Palafrugell, donde procedieron a la inauguración de la Biblioteca popular.

La Libertad

Diario republicano independiente, órgano de expresión del Frente Popular

ANTONIO HERMOSILLA

JORNADA TRIUNFAL DE LAS ARMAS REPUBLICANAS

En el sector del Este, los soldados españoles cruzan el Ebro y desarrollan un gran avance, poniendo en dispersión a las divisiones italianas y facciosas

La Libertad [En línia]. núm.5727 (any XX) del 26 de juliol de 1938, editat a Madrid.
http://prensahistorica.mcu.es/es/consulta/registro.cmd?id=9034

"A les 12 del matí ha tingut lloc la inauguració de la Biblioteca. Poc abans ha arribat el bibliobús carregat amb tota una colla de bibliotecàries (Srtes. Casals, Espanyol, Díaz Plaja, Josefina Portella, Riera, Martorell i Cot). El President de la Generalitat i el Conseller de Cultura han pres part de l'acte el qual ha estat obert i clos als acords d'Els Segadors i l'Himne de Riego.

Han pronunciat discursos els Srs. Companys, Pi i Sunyer, i l'Alcalde de Palafrugell. Ha estat una festa plena de senzillesa i simpatia. Una vegada acabada el President i el seu "sèquit" han marxat cap a l'Escala a dinar i el Sr. Rubió i totes les bibliotecàries ho hem fet a la platja de Llafranc on ens hem divertit de debó".

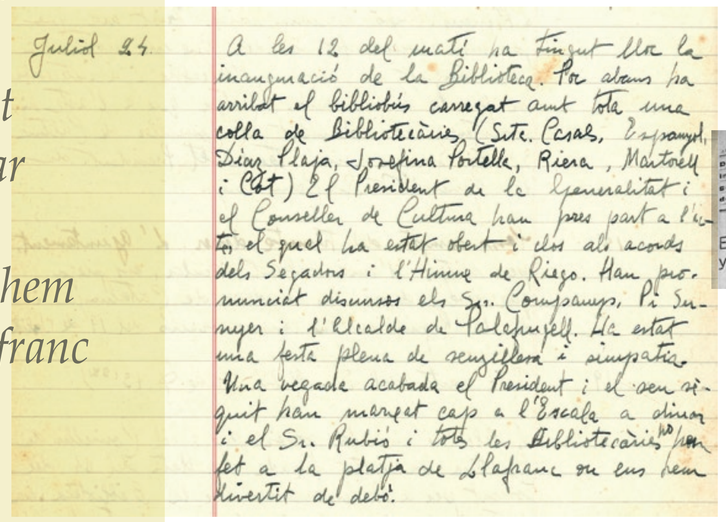

Juliol 24

A les 12 del matí ha tingut lloc la inauguració de la Biblioteca. Poc abans ha arribat el bibliobús carregat amb tota una colla de bibliotecàries (Srtes. Casals, Espanyol, Díaz Plaja, Josefina Portella, Riera, Martorell i Cot) El President de la Generalitat i el Conseller de Cultura han pres part a l'acte, el qual ha estat obert i clos als acords dels Segadors i l'Himne de Riego. Han pronunciat discursos els Srs. Companys, Pi Sunyer i l'Alcalde de Palafrugell. Ha estat una festa plena de senzillesa i simpatia. Una vegada acabada el President i el seu sèquit han marxat cap a l'Escala a dinar i el Sr. Rubió i totes les Bibliotecàries ho hem fet a la platja de Llafranc on ens hem divertit de debó.

Dietari de les bibliotecàries, 24 de juliol de 1938.
Procedència: **AMP**. Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

1937-1938

Es creen dues noves biblioteques i les últimes de la Xarxa: Esparreguera (1937) i Palafrugell (1938).

Els primers usuaris de la Biblioteca

8

El 25 de juliol de 1938 s'obria definitivament al públic la Biblioteca i dos dies després el servei de préstec.

„Tancades les escoles amb motiu d'una epidèmia de diftèria s'ha vist avui la Biblioteca més concorreguda que de costum per públic infantil."

„Hem tancat la Biblioteca als infants per l'epidèmia de diftèria."

Dietari de les bibliotecàries,
29 de novembre i 1 de desembre de 1938,
respecivament.

Procedència: **AMP.** Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

Noies palafrugellenques
en una fotografia d'estudi, anys 30.

Procedència: **Foto Lluís Ferre Vidal. AMP.** Fons Fotografia Jaume Ferrer Massanet

„Creix cada dia en els nois l'afició a les novel·les d'aventures: Karl May, Salgari, els Tarzans, etc. no reposen un moment. Les poques noies que venen es decanten a la novel·la rosa. Són tan poques, però, que això no significa res. Quan el públic femení augmenti podrem judiciar millor els seus gustos."

Dietari de les bibliotecàries,
10 d'agost de 1938

Procedència: **AMP.** Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

„El descens que teniem es produiria al préstec. Amb l'exclusió dels soldats ha quedat compensat amb l'afluència de lectors femenins. Les dones comencen efectivament a fer bon paper i la cantarella de "volem novel·la rosa" si bé encara resona de tant en tant, ha perdut ja la seva persistència."

Dietari de les bibliotecàries,
1 d'octubre de 1938

Procedència: **AMP.** Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

Alumnes del *Colegio Mercantil Hispano-Francés* de Palafrugell
dirigit pel senyor Ángel López, curs 1933-1934.

Procedència: **AMP.** Col·lecció Joan Massoni Lloveras

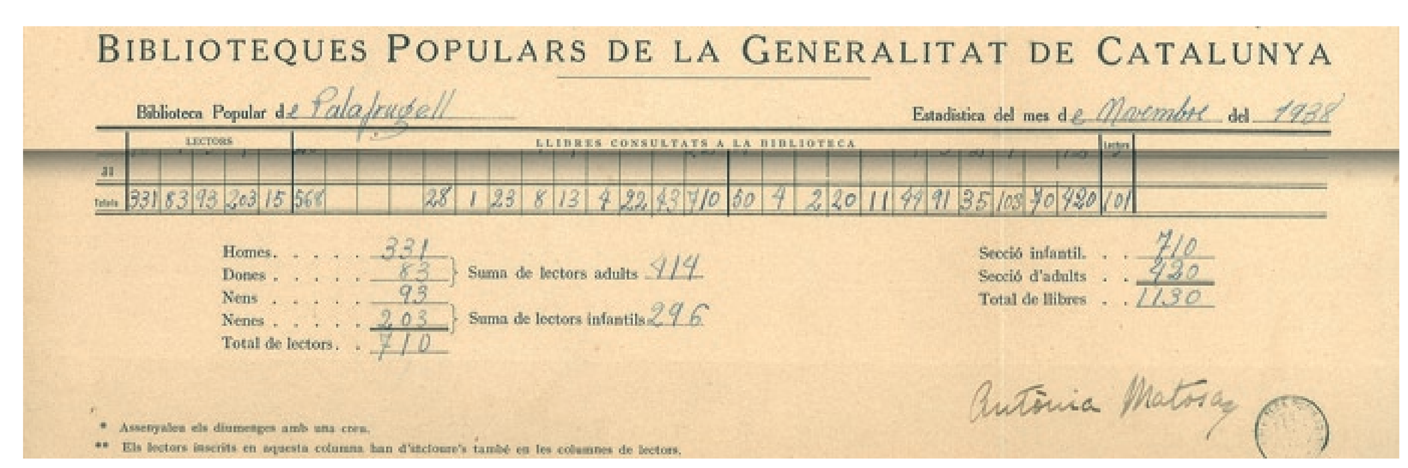

BIBLIOTEQUES POPULARS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Biblioteca Popular de Palafrugell — Estadística del mes de Novembre del 1938

LECTORS — LLIBRES CONSULTATS A LA BIBLIOTECA

Homes 331
Dones 83
Nens 93
Nenes 203
Total de lectors . . 710

Suma de lectors adults 414
Suma de lectors infantils 296

Secció infantil . . 710
Secció d'adults . . 420
Total de llibres . . 1130

Antònia Matosas

* Assenyalen els diumenges amb una creu.
** Els lectors inscrits en aquesta columna han d'incloure's també en les columnes de lectors.

Com a curiositat, als inicis, hi havia més nenes que nens entre el públic infantil.
Per contra, els homes adults hi anaven molt més que les dones, tal i com podem extreure del full d'estadística del mes de novembre del 1938.

Procedència: **AMP.** Fons: Biblioteca Pública de Palafrugell

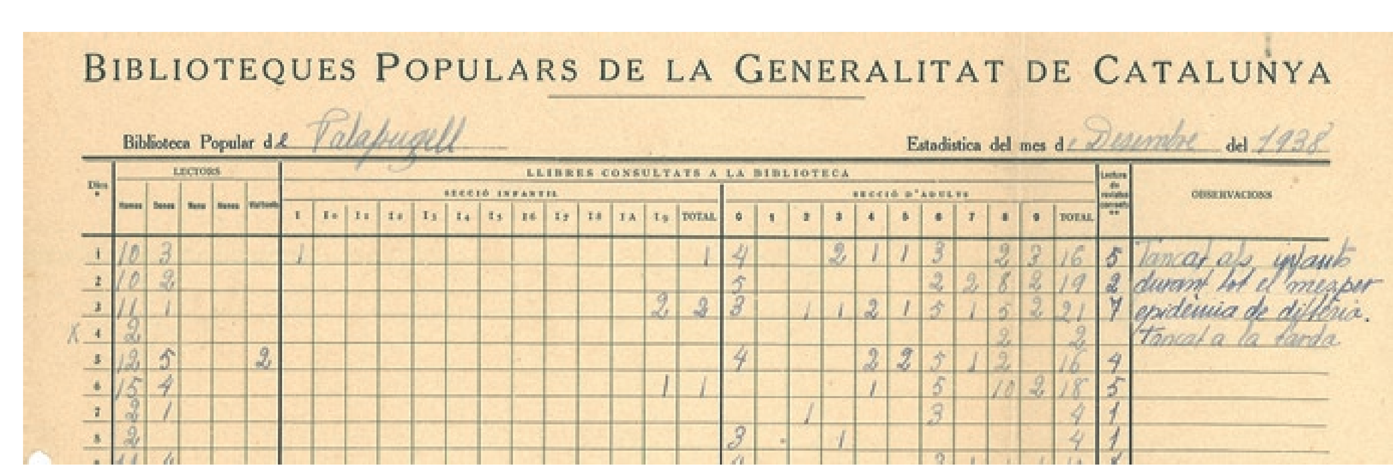

BIBLIOTEQUES POPULARS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Biblioteca Popular de Palafrugell — Estadística del mes de Desembre del 1938

LECTORS — LLIBRES CONSULTATS A LA BIBLIOTECA — SECCIÓ INFANTIL — SECCIÓ D'ADULTS — OBSERVACIONS

Tancat als infants durant tot el mes per epidèmia de diftèria.
Tancat a la tarda.

El desembre de 1938 es decideix tancar la biblioteca
al públic infantil degut a una epidèmia de diftèria.

Procedència: **AMP.** Fons: Biblioteca Pública de Palafrugell

1938

A les zones rurals i a moltes poblacions obreres la incidència de malalties com la tuberculosi, la diftèria i el xarampió en la població infantil continua sent elevada fins ben entrat el s. XX.

La constitució republicana de 1931 va concedir el dret de vot a les dones.
S'avança en drets laborals, salut de les dones i en l'establiment de l'escolarització per a nois i noies.
El 1930 el 64% de les dones catalanes eren analfabetes. Durant la II República l'absentisme escolar de les nenes encara era alt perquè sovint havien d'ajudar en les tasques domèstiques o cuidar els germans petits.

La Biblioteca al Front

El maig de 1938 s'habilita un vehicle com a biblioteca ambulant, el bibliobús, amb la finalitat de prestar un servei organitzat de lectura als combatents de la rereguarda i el front, així com als convalescents dels hospitals. En total va fer 18 viatges arreu de Catalunya i per terres d'Aragó.
Les fulles d'estadístiques de les nostra biblioteca, així com els dietaris de les nostres bibliotecàries també varen reflectir aquest servei.

"Canvio alguns llibres del Servei de Biblio, del front als artillers. Reclamo 6 llibres deixats en préstec.
La pensió on vivim s'ha traslladat a la platja de Tamariu per por als bormardeigs.
Ara tenim una hora de camí per anar a la Biblioteca.
Per aquest motiu i també perquè es fa fosc molt aviat tanquem des d'ahir a les 5 de la tarda.
Uns artillers m'han portat els programes dels festivals que han celebrat durant la seva estada a Palafrugell perquè els arxivi a la Col·lecció local."

Dietari de les bibliotecàries, desembre de 1938.
Procedència: AMP. Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

"Han arribat a Palafrugell un miler d'internacionals. Això influirà probablement la vida de la Biblioteca.
Ja per la sala de lectura en roden alguns. A més, l'Alcalde m'ha presentat el Comissari, cap dels que aquí resideixen, el qual tractava de convertir la sala de conferències i altres dependències de la Biblioteca en una espècie de club. Li he dit que jo no podia posar-les a la seva disposició."

"L'afluència d'internacionals a la Biblioteca va en augment."

Dietari de les bibliotecàries, gener de 1939.
Procedència: AMP. Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

Bibliobús.
Procedència: Biblioteca Nacional de Catalunya; i Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona

Un d'aquests brigadistes fou Karl Rosenberg (tot i que aquesta no era la seva vertadera identitat). Un jove letó nascut el 1911 que es va enrotllar a les Brigades Internacionals el febrer de 1937 i el qual va estar allotjat a casa de la família Català de Palafrugell.

Fou aquesta família qui, el febrer del 2009, feu donació a l'Arxiu Municipal de Palafrugell d'un conjunt de llibres en rus i castellà, així com d'un petit conjunt de documents que va pertànyer a aquest brigadista.

En la darrera etapa del Servei i amb l'afany de renovar-lo, d'intensificar-lo i de recuperar els llibres que d'altra manera corrien el risc d'extraviar-se, han estat utilitzades, amb un èxit considerable, les Biblioteques Populars de la Generalitat de Catalunya. Aquestes Biblioteques actuen com a subcentrals disperses a les quals el soldat, en un moment de dubte, pot retornar el llibre que es troba al seu poder. Avui, les Biblioteques Populars no solament procuren aquest servei sinó que és a través d'elles que passa tot el moviment i l'enllaç del servei del bibliobús amb les forces de la població corresponent. Es el cas, per exemple, de Calella i Palafrugell, el qual s'extendrà molt aviat a tots els pobles que compten amb Biblioteques Populars i són, al mateix temps, punts de concentració de forces.

Meridià [En línia]. Núm. 39 (any I) del 7 d'octubre de 1931.

Carnet de la Brigada Móvil (República Española) a nom de Karl Rosenberg, brigadista internacional a Palafrugell, de 27 de febrer de 1937.
Procedència: AMP. Fons Karl Rosenberg.

Els brigadistes de Palafrugell marxaren la matinada anterior a l'entrada dels "nacionals" a la ciutat, el dia 5 de febrer. Molts, en fer-ho, deixaren objectes i elements personals, tal com va fer Karl Rosenberg.

La raó per la qual Palafrugell fou un dels pobles escollits perquè s'hi establís un grup de Brigadistes Internacionals té moltes hipòtesis. Entre elles, la de vetllar perquè la fàbrica Armstrong, de capital nord-americà, no patís cap desperfecte i mantenir l'ordre i la tranquil·litat a la vila.

Mostra d'alguns dels llibres que el brigadista internalcional Karl Rosenberg va deixar a Palafrugell. Alguns són en llengua castellana i d'altres en rus.
Procedència: AMP. Fons Karl Rosenberg.

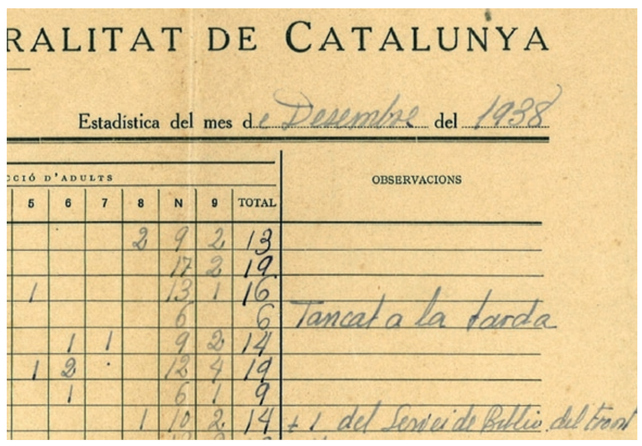

RALITAT DE CATALUNYA

Estadística del mes de Desembre del 1938

CIÓ D'ADULTS 5	6	7	8	N	9	TOTAL	OBSERVACIONS
			2	9	2	13	
				17	2	19	
1				13	1	16	
				6		6	Tancat a la tarda
	1	1		9	3	14	
1	2			13	4	19	
	1			6	1	9	
			1	10	3	14	+ 1 del Servei de Biblio del Front

Servei de Biblioteca del Front.
Procedència: AMP. Fons: Biblioteca Pública de Palafrugell

1939

L'any 1939 la Generalitat comptava amb 21 biblioteques populars, la Central Tècnica, la Biblioteca de Catalunya i l'Escola de Bibliotecàries, tot sota la direcció de Jordi Rubió i Balaguer.
En finalitzar la guerra, el 1939, desapareix el Govern català i es trenca la Xarxa.
El bibliobús va fer l'últim viatge transportant un grup d'intel·lectuals (Francesc Trabal, Mercè Rodoreda, Armand Obiols, Joan Oliver, Anna Murià...) cap a la frontera.

Un llarg període de recuperació i plena normalitat

10

Acabada la Guerra Civil i extingida la Generalitat, la Biblioteca passa a dependre de la Diputació de Girona. El nou director és el periodista i escriptor palafrugellenc Josep Ganiguer i Ros des de 1940 a 1944. De la gestió de Ganiguer no se'n té gaire bon record, tal i com ho testimonia, entre d'altres, la seva successora, a partir de l'any 1944 Margarida Massaguer. Amb ella s'inicia un llarg període de recuperació i plena normalitat, on l'edifici esdevé Casa de Cultura i per on passaran diverses directores.

"Hoy día 3 de julio he tomado posesión de mi cargo como bibliotecaria en la biblioteca de Palafrugell. Durante 4 años estuvo a cargo del Sr. Ganiguer."

—

El edificio es magnífico; mucho sol, mucho aire, pero todas las ventajas han quedado completamente anuladas por la enorme suciedad que hay y por el desorden que reina en todos sentidos. No puedo describir el aspecto que tenia, más que una biblioteca, podria decir que era un almacén de un trapero. Suciedad, polvo, libros rotos por todos los sitios, trozos de periódicos, libros de la sala infantil completamente destrozados etc, etc; una pena tan grande hacía que casi no hubiera palabras por hablar."

Dietari de les bibliotecàries, 3, 4, 5 i 6 de juliol i 15 de setembre de 1944, respecivament.

Procedència: **AMP.** Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

En traslladar-se, als anys 60, la seu de la Casa de la Vila al palauet de Can Bech es produeix un notable desplaçament d'entitats cap a aquell sector: el jutjat, la Telefònica i també la projecció d'una Casa de Cultura de nova planta on s'hi vol traslladar la Biblioteca.

Procedència: **AMP.** Col·lecció Joan Massoni Lloveras

Text del Centro Coordinador de Bibliotecas:

Procedècia: http://www.raco.cat/index.php/revistagirona/article/viewFile/80767/105212

"En 1954 por acuerdo entre la Diputación Provincial de Gerona y el Ministerio de Educación Nacional se creó el Centro Coordinador de Bibliotecas, entidad en la se aúnan las aportaciones del Estado, la provincia y los municipios para difundir la lectura nediante la instalación de bibliotecas en las poblaciones de cierta importancia y la circulación de bibliotecas viajeras por pequeños núcleos de población. Al crearse el Centro se incorporaraon al mismo las Bibliotecas Populares que la Diputación tenia en Olot, Figueras y Palafrugell. A partir de aquel momento se precedió a mejorar aquellas intalaciones y a crear nuevos centros de lectura.

CASA DE CULTURA JOSEP PLA, EN PALAFRUGELL.—

Es la transformación de la antigua Biblioteca Popular que databa de 1937. El nuevo edificio se inauguró en juliol de 1967. Consta de dos plantas: en la planta baja: salas de lectura para adultos y niños, dirección y control. Primer piso: sala de conferencias y sala de reuniones. Aparte cuatro plantas de archivo. Està proyectado un cuerpo que se construirá anejo para Dentro Comarcal de Extensión Cultural."

"Ya he abierto la biblioteca al público. Me hubiera gustado que hubiera venido alguien a visitarla; no ha sido así. Ni Gerona ha dado señales de vida."

1940 -1967

Les Diputacions, cada una pel seu compte, assumeixen el que queda dels sistema bibliotecari dins el seu territori. Jordi Rubió i Balaguer es represaliat i ha de deixar tots els càrrecs. La nova ideologia origina profunds canvis en tots els sentits (els fons de les biblioteques són censurats i els locals es degraden).

La nova Biblioteca Pública, Casa de Cultura Josep Pla

11

"Voy a Gerona a hablar con el Sr. Solá para tratar sobre quién puede ayudarme en el traslado de la nueva Nueva Biblioteca, ante la imposibilidad de hacer venir alguién, acordamos me ayudará Paulina, la pagaran en el mes de Julio, pero yo tendré que quedarme un mes sin substituta, pués en compensación sólo té pagaran 11 meses en lugar de los 12. Todo sea por la nueva Biblioteca! Ruego al Señor me haga encontrar pronto una buena compañera eficaz e inteligente."

Dietari de les bibliotecàries, 3 de juliol de 1967, respecivament.

Procedència: **AMP.** Fons Biblioteca Pública de Palafrugell

Cap a la primavera de 1967 es produeix el trasllat del fons bibliogràfic i documental al nou edifici. Aprofitant el 70è aniversari de Josep Pla, se li fa un homenatge i se li dedica la nova Casa de Cultura que portarà el seu nom. A més, se li atorga la medalla d'or de la Diputació de Girona. Era el 22 de juliol de 1967. El 1973, Josep Pla dóna la seva biblioteca particular amb 5.000 volums i es crea la Fundació Josep Pla amb seu a Palafrugell que es gestionada a part de la Biblioteca Pública.

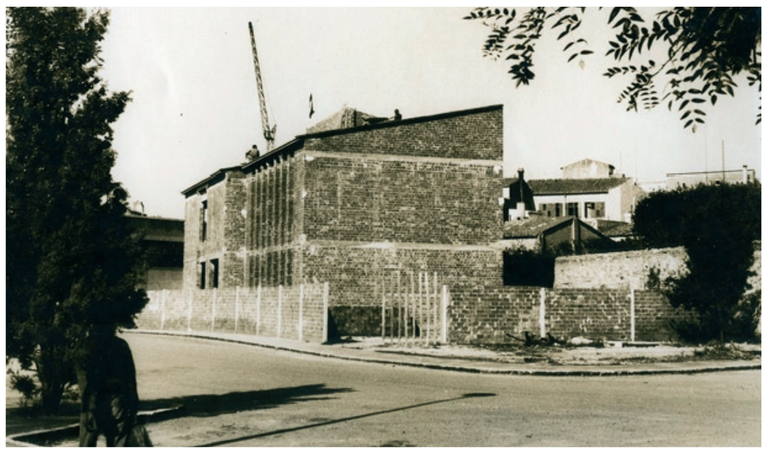

Construcció de l'edifici de la Biblioteca Pública de Palafrugell de l'avinguda de Josep Pla, 1966.

Procedència: **AMP.** Fons Ajuntament de Palafrugell

Edifici de la Biblioteca Pública de Palafrugell de l'avinguda Josep Pla.

Procedència: **Foto Josep Trias Bofill. AMP.** Col·lecció Josep Trias Ferrer

Inauguració de la Biblioteca Pública de Palafrugell, edifici de l'avinguda de Josep Pla, el 22 de juliol de 1967.

Procedència: **AMP.** Col·lecció Francesc Alsius

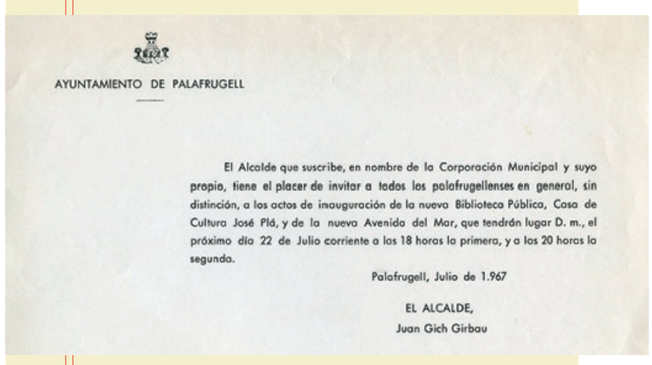

AYUNTAMIENTO DE PALAFRUGELL

El Alcalde que suscribe, en nombre de la Corporación Municipal y suyo propio, tiene el placer de invitar a todos los palafrugellenses en general, sin distinción, a los actos de inauguración de la nueva Biblioteca Pública, Casa de Cultura José Plá, y de la nueva Avenida del Mar, que tendrán lugar D. m., el próximo día 22 de Julio corriente a las 18 horas la primera, y a las 20 horas la segunda.

Palafrugell, Julio de 1.967

EL ALCALDE,
Juan Gich Girbau

Invitació ???

Procedència: **AMP.** Fons Ajuntament de Palafrugell

1960 - 1973

En els darrers anys de la dictadura es construeixen biblioteques petites i poc dotades que progressivament es converteixen en autèntics fòrums de resistència cultural.

Josep Pla i les biblioteques

12

"La biblioteca no ha d'estar dominada per cap fanatisme ni cap intolerància. Jo sóc prou vell per saber on condueixen fatalment totes aquestes posicions manicomials. [...]
La biblioteca ha de demostrar constantment que davant de l'accés al coneixement, tothom és igual i posseeix la mateixa dignitat"
Fragment extret del manuscrit "Notes sobre la Biblioteca" 19.06.1973.

"En aquest teatre del Fraternal hi ha hagut sovint una concentració humana tan espessa i atapeïda que hi he vist suar les parets. Fins ara els balls del Fraternal han estat l'única calefacció dels pobres de Palafrugell. Entre aquestes dues baluernes hi havia un petit local obscur en què hi havia instal·lada la biblioteca. Sobre les parets es veien uns armaris de vidres rigorosament tancats, a dins dels prestatges dels quals dormien uns llibres enquadernats, amb la marca C. F. en la part baixa del llom. Per a obrir aquells armaris es necessitava que el vocal de torn autoritzés el conserge a utilitzar la clau. Quan en Quil deia, entre rioler i autoritari: «El vocal és a sopar... », no hi havia llibre.
En el centre d'aquella cavorca somnolenta hi havia una taula llarga, coberta d'un drap verd sobre el qual formiguejava la llum groga d'una bombeta. Sobre el drap hi havia la premsa del país, exactament la mala premsa, que era l'única que es llegia. La biblioteca tenia un sentit sociològic una mica primari i una tendència literària ingènuament naturalista. Els llibres que contenien alguna làmina o paràgraf vagament escatològic presentaven un aspecte tan suat i grapejat, que només es podien agafar amb pinces: semblaven els darrers papers de cinc pessetes. Els llibres seriosos, verges de tot contacte, portaven a sobre aquella mica de pols de les bones biblioteques."
Josep Pla. *El meu país.* OC VII, 602 – 603

"No és pas una biblioteca de bibliòfil. És una part de la meva biblioteca personal que he comprat per llegir i pensant en una o altra formació –amb la meva. No he tingut mai temps ni diners per comprar llibres rars, esgotats, ni de luxe –que m'horroritzen. A mi m'agraden els llibres corrents –correctes evidentment- i per llegir. Aquest és el criteri d'aquesta biblioteca. És una biblioteca de llibres indispensables per la formació personal: amb això tracto de dir que en el seu conjunt no hi ha cap llibre de xarandaca, com diem a Palafrugell. És clar: per la formació, n'hi falten alguns –molts. Però n'hi ha alguns en les llengües que jo més o menys conec.
L'única finalitat d'aquesta biblioteca és la formació personal d'un o algun passavolant, si s'escau de passar. Res més."
Text de Josep Pla sobre la biblioteca que dóna a la Fundació Josep Pla

1941
Josep Pla publica *Costa Brava (Guía general y verídica)* a Ed. Destino amb pròleg i suport econòmic d'Albert Puig Palau. Ed.

1947
S'instal·la a viure definitivament al mas Pla de Llofriu

1949
Publicació de l'edició de bibliòfil semiclandestina *Coses Vistes* (guaixos de Josep Martinel i dibuixos de Lluís Medir). Palafrugell: Edicions Montcal

1954
Publicació de l'edició de bibliòfil *Peix Fregit* (il·lustracions de Josep Martinell i Lluís Medir). Palafrugell: Edicions de la Punta d'Es Mut

1966
Josep Pla inicia amb *El quadern gris,* Premi de la Crítica Serra d'Or, *l'Obra Completa* definitiva a Edicions Destino

1973
Josep Pla dóna la seva biblioteca particular 5.000 volums i es crea la Fundació Josep Pla amb seu a Palafrugell.

1980
Josep Tarradellas imposa a Josep Pla la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya

Les activitats a la biblioteca

La biblioteca com a equipament cultural del municipi sempre s'ha caracteritzat per programar un ampli ventall d'activitats i accions de difusió cultural i de la lectura. Conferències sobre temes diversos, exposicions o club de lectura són una petita mostra de les moltes accions que s'han portat a terme des dels primers anys de biblioteca al nostre municipi fins arribar a dia d'avui.

Primera reunió GRAM.
Procedència: Paco Dalmau

Conferència d'Eusebi Ayensa
"Els catalans a Grècia"
Procedència: Biblioteca de Palafrugell

Taula rodona amb metges de la Seguretat Social celebrada a la Biblioteca Pública de Palafrugell el 9 de juny de 1975.
Procedència: Foto Jordi. AMP. Fons Francesc Alsius

Firamania.
Procedència: Paco Dalmau

Diada de Sant Jordi
Procedència: Biblioteca de Palafrugell

Hora del conte, a càrrec de Josep Maria Canes.
Procedència: Biblioteca de Palafrugell

Taller de manualitats.
Procedència: Biblioteca de Palafrugell

Conferència
els nenes
de 0 a 12 anys.
Procedència: Paco Dalmau

Tasques de tasllat.
Procedència: Biblioteca de Palafrugell

1970-1979

La dècada dels anys 70 està marcada per la transició.
Es deixa enrere un règim dictatorial per donar pas a un règim constitucional.
A Catalunya es signa l'Estatut d'Autonomia (1979)
on es defineixen els drets i deures de la ciutadania.

De Cooperativa a Biblioteca

14

Amb la construcció de la nova Biblioteca a l'antic edifici de *La Cooperativa La Económica Palafrugellense*, la Biblioteca amplià el seu fons, equipament, serveis i mitjans tècnics que requeria un servei de biblioteca moderna i adaptada a les necessitats del seu temps.

La nova biblioteca s'ubica en un edifici d'estil noucentista (1926-1927) dissenyat per Rafael Masó i reformat i ampliat per l'arquitecte Jordi Casadevall (2000).
L'edifici conserva l'estil de Rafael Masó i pertany a la seva darrera època, la més personal, que dóna especial importància als materials, textures, cromatismes i tots els detalls decoratius de l'edifici.

Procedència: Biblioteca de Palafrugell

teca de Palafrugell

Frederic Suñer i Casadevall, alcalde de Palafrugell
es complau a convidar-vos a l'acte d'inauguració
de les **noves dependències de la Biblioteca municipal**, carrer de Sant Martí, 18,
que tindrà lloc el proper dissabte 20 d'octubre, a les 5 de la tarda.

L'acte serà presidit per l'Hble. Sr. Artur Mas,
conseller en cap del Govern de la Generalitat de Catalunya.

Palafrugell, octubre de 2001

Biblioteca de Palafrugell

Acte d'inauguració del 20 d'octubre de 2011

Procedència:**AMP**. Fons: Biblioteca Pública de Palafrugell

La nova i actual biblioteca.

Procedència:**AMP**. Fons: Biblioteca Pública de Palafrugell

2013

L'elevada conscienciació política i ciutadana per tenir bons equipaments culturals en el nostre municipi es manté després de més de 100 anys amb la futura ampliació de la Biblioteca, dotant-la d'una sala polivalent que es preveu que estigui en ple funcionament el proper 2014.

El personal de la biblioteca

15

1a Biblioteca Carrer Tarongeta
1937-1967

ANTONIA MATOSAS
Directora
CARME PORTELLA FELIU
Auxiliar
Del 1937 al 1939

JOSEP GANIGUER ROS
Bibliotecari interí
Del 1940 al 1944

MARGARIDA MASSAGUER ROSDEVALL
Petita etapa d'auxiliar i directora en funcions
Del 1944 al 1945

PAULINA RODRIGUEZ JUANOLA
Auxiliar
Del 1944 al 1967

ELVIRA DE LLOBET LLAVARI
Auxiliar
Del 1946 al 1957

MARIA ISABEL PEYA LLACH
Directora
Del 1957 al1964

ANNA MARIA QUINTANA POCH
Del 1963 al 1967

2a Biblioteca Casa de Cultura
1967- 2001

ANNA MARIA QUINTANA POCH
Directora
Del 1967 al 1988

ROSA PAGÈS FONT
Auxiliar
Del 1967 al 1997

ANA MARIA TORRAS SABRIÀ
Bibliotecària
Del 1972 al 2001

CARME FENOLL CLARABUCH
Directora
Del 1999 al 2001

MONTSERRAT COLOMÉ MIR
Tècnic Auxiliar
Del 1999 al 2001

3a Biblioteca Coop. L'Econòmica
2001-

ANA MARIA TORRAS SABRIÀ
Bibliotecària
Del 2001 al 2012

CARME FENOLL CLARABUCH
Directora
Del 2001 al 2012

MONTSERRAT COLOMÉ MIR
Tècnic Auxiliar
Del 2001 -

ANNA SALA XARGAY
Tècnic Auxiliar
Del 2001 al 2009

BARBARA ARJONA RODRÍGUEZ
Tècnic Auxiliar
Del 2001 al 2006

ANNA RAMÓN GRANÉS
Subaltern
Del 2001 -

JOAN SOLER TRUJILLO
Bibliotecari
Del 2002 -

SUSANA RUIZ GUISADO
Tècnic Auxiliar
Del 2006 -

DAVID FIGAROLA PÁMPANO
Tècnic Auxiliar
Del 2009 -

ISABEL PERNAL SUÑER
Directora
Del 2012 -

OLGA CERCÓS BERNAL
Auxiliar
Del 2012 -

Aquesta exposició
no hagués estat possible
sense la col·laboració de:

INSTITUCIONS I ORGANITZACIONS

Arxiu Municipal de Palafrugell
Arxiu Nacional de Catalunya
Biblioteca Nacional de Catalunya
Centre Fraternal
Diputació de Girona
Fundació Josep Pla
Kasadevall Arquitectes S.L.P.
Museu del Suro de Palafrugell

PARTICULARS

Família Salvador Calzada
Marc Llirós
Paco Dalmau
Paulina Rodríguez
Rosa Pagès

Ana Maria Torras a la biblioteca de la Casa de Cultura amb la seva amiga, Martina.

Procedència: Biblioteca de Palafrugell